

Orman İşletmesinin Sertifikalandırılması

Sertifikalandırma, orman işletmeciliğinde başlıca iki şekilde olmaktadır. Bunlardan birisi, orman işletmesinin sertifikalandırılması, diğeri ise odun ürünlerinin sertifikalandırılması veya etiketlenmesi olmaktadır. Orman işletmesinin sertifikalandırılması, ormancılık faaliyetlerinin çevresel, ekonomik ve sosyal etkilerinin yanı sıra, orman envanteri, işletme planlaması, silvikültür, hasat, yol yapımı ve diğeri ilgili faaliyetleri kapsamaktadır. Orman işletmesinin sertifikalandırılması işlemi, işletme ormanlarının ve ormanların işletimine ilişkin faaliyetlerin bizzat arazide, çok disiplinli bir ekip tarafından ilgili uluslararası standartlara göre değerlendirilmesini kapsamaktadır.

İsteğe bağlı bir işlem olarak sertifikalandırma, bir kuruluşun ormanlarını sertifikalandırmak isteği ile sertifika kurumuna başvurması ile başlamaktadır. Bu başvuru ile sertifikalandırma süreci tam olarak başlamış olmamaktadır. Öncelikle, sertifika kuruluşuna ait bir uzman işletmeye bir ziyaret yapar ve sertifikalandırmanın fizibilitesi ve maliyetine ilişkin bir ön değerlendirme yapar. Bu değerlendirmenin amacı, işletmenin sertifikalandırma standartlarını karşılayabilme olasılığının, düşük maliyetli bir değerlendirmesini yapmak ve söz konusu işletmenin sertifikalandırma standartlarına göre doğal orman olarak mı, yoksa plantasyon olarak mı değerlendirileceğini belirlenmesi olmaktadır.

Ön değerlendirme raporu, sertifikalandırılması mümkün olmayacak işletmenin mali harcamalarını azaltmak için "erken uyarı" vazifesi görmektedir. Bu durumda, orman işletmesine sürdürülebilir orman yönetimi standartlarının nasıl karşılanabileceğine dair tavsiyeler yapılmaktadır. Öte yandan, işletme ön değerlendirmeyi geçse bile, bu tam değerlendirmede sertifikalandırılacağını garanti etmemektedir. Orman işletmesi, sertifikalandırma işlemine devam etmek isterse, tam bir değerlendirme gerçekleştirilmektedir. Bu değerlendirmede sertifika kuruluşu tarafından görevlendirilen bir uzmanlar grubu orman işletmeciliği uygulamalarını ve işlemlerini bir standartlar dizisine göre kontrol etmektedir. Bu standartlar sertifika kuruluşunun kendi standartları olabileceği gibi, ormancılık kurumu tarafından sağlanmış veya yetkilendirme kurumundan gelmiş de olabilmektedir. Sertifikalandırma değerlendirmesini teknik olarak sağlam ve sosyal olarak sorumlu orman işletmeciliğini içeren, odun ürünleri sürekliliği, orman ekosisteminin devamlılığı ile finansal ve sosyo-ekonomik beklentiler olmak üzere üç temel bileşen yapılandırmaktadır. Bir işletmenin sertifika alabilmesi için her üç gruba ilişkin standartları, asgari düzeyde karşılamak durumundadır.

Ormandaki denetlemeler, bağımsız sertifikalandırma kurumları tarafından yapılmaktadır. Değerlendirme çok disiplinli bir ekip tarafından yapılmaktadır. Ekolojik/çevresel, sosyal ve teknik/ekonomik yönlerden uzmanlar dahil olmak üzere değişik alanlardan uzmanlar bu ekipte bulunmaktadır. Bu uzmanlar orman işletmesinin her yönünü değerlendirmekte ve iyi orman yönetimine ulaşabilmek için hangi noktaların geliştirilmesi ve problemlerin çözülmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Sertifika kurumları uzmanların görüşlerinin yanı sıra ilgi gruplarının müzakerelerini ve diğeri uzmanların düşüncelerini de dikkate almaktadır. Bir orman işletmesi sertifikalandırıldığında, sertifika belli bir süre (5 yıl) geçerli olmakta ve genel kurala göre sertifikalı işletme her yıl denetlenmektedir.

Ana değerlendirme sözleşmesi, kayıtların ve bulguların gözden geçirilmesi, işletme hakkında bilgi sahibi olan kişilerle görüşmeleri, işletme yöneticileri ile görüşmeleri ve diğer çalışanlarla görüşmeleri ve en önemlisi ormanın durumunun arazide değerlendirmesini ve sertifikalandırma ölçütlerine uygunluk düzeyinin değerlendirmesini içermektedir. Ana değerlendirmeler sonucunda, ortak değerlendirmeden geçmiş bir sertifikalandırma raporu ortaya konulmaktadır. Bu rapor sertifika kuruluşuna řu sonuçlardan birini tavsiye edecektir:

1. Koşulsuz sertifikalandırma
2. Bir takım n koşullara konu olan sertifikalandırma
3. Bazı düzenleyici faaliyetlerin izlediği sertifikalandırma
4. Sertifikalandırma yapılamaz

Bu değerlendirme sonuçlarından, 2 ve 3 arasındaki fark; 2 de sertifikanın verilebilmesi için önce ön koşullar yerine getirilmesi gerekirken, 3 de düzenleyici faaliyetler sertifikalandırmadan sonra uzlaşılan bir zaman içinde gerçekleştirilmesi olmaktadır.

Özetle, ana değerlendirme sürecinde, orman işletmesi, belli bir orman alanı veya bir yönetim biriminde, tarafsız uzman kişilerce, belirli çevresel, sosyal ve ekonomik standartlara karşı bizzat orman alanında yapılan incelemelerle kontrol edilmekte ve oluşturulan değerlendirme dokümanları sertifikalandırma kurumuna iletilmektedir. Bu raporlar, uzman kişilerce ayrıca kontrol edilmektedir. Ulaşılan sonuçları değerlendiren sertifikalandırma kurumu, değerlendirmelerin olumlu olması durumunda, sertifikalandırma belgesini işletmeye vermektedir. Bu belge orman işletmeciliğine ilişkin birtakım yapılması istenilen düzeltici faaliyetler dizisini içerebilmektedir. Daha sonra sertifikalandırma belgesinin devam ettirilebilmesi için düzenli kontroller yapılmaktadır. Periyodik kontrollerle işletmenin durumu tekrar değerlendirilmekte ve sertifikalandırma hakkının devam ettirilip ettirilmeyeceğine karar verilmektedir.